

TIDLIG IDENTIFIKATION AF FLYGTNINGE MED TRAUMER

Hvad er formålet med spørgeskemaet?

Formålet med spørgeskemaet er at identificere flygtninge, som er i risikozonen for at udvikle eller lide af traumer, på et tidligt stadie.¹

Mange flygtninge har gennemlevet faretruende oplevelser såsom krig, vold og tortur, når de ankommer til Danmark. Hvis de ikke modtager hjælp i tide, kan det have store konsekvenser for dem selv og deres familie og koste samfundet dyrt. Det er derfor vigtigt, at landets kommuner er i stand til tidligt at identificere risikoen for traumer hos flygtninge.

Hvis kommunerne skal sætte ind i tide, er det nødvendigt med en koordineret og tværfaglig indsats, der kan rumme de fysiske, psykiske og sociale problemstillinger, som traumer medfører.

Hvordan anvendes spørgeskemaet?

Spørgeskemaet skal indgå som en integreret del af kommunernes daglige sagsbehandling og udredning på beskæftigelsesområdet, voksenområdet og børne- og ungeområdet. Du kan bruge skemaet på næste side, hvis du vurderer, at der er en risiko for, at en borger med flygtningebaggrund har gennemlevet traumatiserende oplevelser.

Spørgeskemaet består af 10 spørgsmål, der alle skal besvares med et *ja* eller *nej*. Baseret på antallet af spørgsmål besvaret med et *ja* gives en score, der indikerer risikoen for traumer hos borgeren.

Hvordan handler man, hvis man er bekymret?

Hvis scoren indikerer mellem risiko eller høj risiko for traumer – eller hvis du på trods af en lav score vurderer, at borgeren med flygtningebaggrund er i risikozonen for at udvikle eller lide af traumer – indgår det i din vurdering af den rette indsats. Der kan desuden være behov for at rette henvendelse til sundhedsvæsenet for en mere dybdegående psykologisk eller lægefaglig udredning af borgeren.

Valget af den bedst egnede indsats afhænger af den konkrete situation, som borgeren eller familien med flygtningebaggrund, som er i risikozonen for traumer, befinder sig i.

¹ Spørgeskemaets formelle navn er The Protect Questionnaire. Det er udviklet i samarbejde mellem syv europæiske organisationer, der alle arbejder med rehabilitering af torturofre, herunder The International Rehabilitation Council for Torture Victims, med støtte fra Europa-Kommissionen. Det anvendes i dag i 11 EU-lande. For yderligere information om projektet, se: www.protect-able.eu.

SPØRGESKEMA TIL TIDLIG IDENTIFIKATION AF FLYGTNINGE MED TRAUMER

Spørgsmål "Ofte" betyder mere end sædvanligt, og at det fremkalder smerte.		Ja	Nej
1	Har du ofte problemer med at falde i søvn?		
2	Har du ofte mareridt?		
3	Har du ofte hovedpine?		
4	Har du ofte fysiske smerter?		
5	Bliver du nemt vred?		
6	Tænker du ofte på tidligere smertefulde begivenheder?		
7	Føler du dig ofte bange?		
8	Glemmer du ofte ting i din dagligdag?		
9	Oplever du at miste interessen for det, du laver?		
10	Har du ofte problemer med at koncentrere dig?		
Antal spørgsmålet besvaret med ja →			

Resultat

Sæt "X" i den korrekte boks for at indikere risikoen for traumer

0-3	4-7	8-10
Lav risiko	Mellem risiko	Høj risiko

I tilfælde af mellem risiko eller høj risiko er der behov for handling. Resultatet skal indgå i sagsbehandlers samlede vurdering af den rette indsats.

Bemærk at *lav risiko* ikke udelukker, at borgeren med flygtningebaggrund er i risikozonen for at udvikle eller lide af traumer. Hvis sagsbehandler vurderer, at den pågældende borger – på trods af en lav score – er i risikozonen, bør vedkommende ligeledes visiteres til behandling.

Den udledte score er udtryk for et øjebliksbillede, og en lav score betyder ikke nødvendigvis, at borgeren ikke er i risikozonen for traumer. Sagsbehandler skal derfor ved *lav risiko* vurdere, om der alligevel er behov for handling, og om der er risiko for, at symptomerne på traumer først kommer til udtryk senere i borgerens liv. I disse tilfælde bør spørgeskemaet anvendes igen under den løbende sagsopfølgning og indgå i vurderingen af, om der fremadrettet skal ske ændringer i indsatsen og/eller målsætningerne for indsatsen.

Dialogen mellem sagsbehandleren og borgeren med flygtningebaggrund

Spørgeskemaet spørger ind til symptomer af privat og sensitiv karakter. Afhængigt af borgerens oplevelser, oprindelsesland og psykiske tilstand kan spørgsmålene være vanskelige for borgeren at besvare, og det er derfor vigtigt, at sagsbehandleren holder sig til spørgsmålene i spørgeskemaet og undgår at gå i detaljer med eller forsøger at bearbejde borgerens traumatiserende oplevelser.

Skulle borgeren reagere negativt på spørgsmålene, er det vigtigt, at sagsbehandleren forholder sig roligt og ikke lader borgerens følelser påvirke sagsbehandlerens reaktion. Derudover er det vigtigt, at sagsbehandleren fastholder en respektfuld og empatisk attitude og tone overfor borgeren og spørger ind til, hvordan han eller hun kan hjælpe.

Yderligere information om håndtering af vanskelige situationer ved anvendelse af spørgeskemaet findes på side 16 i *The PROTECT Booklet*: <http://protect-able.eu/wp-content/uploads/2013/01/protect-booklet-english.pdf>.